

Кроч на свой родны,
дзвінскі ўзгорак,
каб глядзець у будучую сінь

Дзвінскі ўзгорак

ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА ВІЦЕБСКАГА РАЁНА, №18 (105)
СНЕЖАНЬ 2019 ГОДА

ІМІТАЦЫЯ

ПАДВЯЛІ ВЫНІКІ НАЗІРАНЬНЯ

16 сьнежня ў «Эўрапейскім клюбе» Віцебска прайшла сустрэча віцебскіх праваабаронцаў і назіральнікаў з прадстаўніцай сакратарыяту кампаніі «Права выбару» Вольгай Быкоўскай. Удзельнікі падзяліліся сваімі высновамі аб парлямэнцкай кампаніі ды выказалі прапановы на будучыню.

«Улада не гатовая змагацца законнымі мэтадамі»

Пачалі з фармаваньня выбарчых камісій. Вольга Быкоўская адзначыла, што пры адсутнасьці зьменаў у заканадаўстве спадзявацца на паўнавартаснае улучэньне апазыцыйных кандыдатаў у іх склад не выпадала. У Віцебскай вобласьці сябрамі камісій сталі адзінкі.

Падчас агітацыйнай кампаніі таксама было нямала перашкодаў для незалежных кандыдатаў: зьняцьце з рэгістрацыі з надуманых прычынаў, зрыў выступаў па тэлебачаньні. Улада асабліва палохалася заклікаў да імпічмэнту Лукашэнкі.

«Любыя згадкі пра Беларусь без Лукашэнкі выклікалі неверагодную рэакцыю. Выступ кандыдата ў дэпутаты Уладзімера Няпомняшчых з Гомля зьнялі толькі з прычыны яго заклікаў да зьмены ўлады праз імпічмэнт. Гэта сьведчыць пра тое, што ўлада не гатовая змагацца са сваімі апанэнтамі законнымі мэтадамі. Але ж ад апазыцыі натуральна чакаць заклікаў да зьмены ўлады! Імпічмэнт – гэта нармальны і законны варыянт», – казала Вольга Быкоўская.

Паводле яе, на стадыі назіраньня пераважная колькасьць назіральнікаў, выдаленых з участкаў, былі сябрамі кампаніі «Права выбару». Іх назіраньне было актыўным і эфэктыўным. Яны фіксавалі парушэньні, таму кіраўніцтва камісій рэагавала жорстка.

Як паведаміла Быкоўская, агулам ва ўсёй Беларусі назіральнікі зафіксавалі 757 парушэньняў, сярод якіх – неналежнае захоўваньне скрыняў датэрміновага галасаваньня, прымус да ўдзелу ў датэрміновым галасаваньні, завышэньне колькасьці тых, хто галасаваў дома.

«Герой той, хто дайшоў да фінішу»

Віцебскі праваабаронца Павал Левінаў адзначыў, што ў якасьці адказу на ўдалую відэафіксацыю парушэньняў падчас выбараў, ЦВК можа прыняць рашэньне аб забароне назіральнікам мець пры сабе любыя сродкі відэа- і фотафіксацыі на выбарах прэзыдэнта.

«Галоўнай задачай назіральніка ўсё ж застаецца назіраньне за ўсім працэсам галасаваньня. Герой той, хто і зафіксаваў парушэньні, і дайшоў да фінішу», – зазначыў Павал Левінаў.

На 8-мі ўчастках назіральнікі прызналі выбары празрыстымі

Цынічнай і нахабнай назвала мінулую выбарчую кампанію Тацяна Севярынец. Але паведаміла, што на 8-мі ўчастках з 35-ці назіральнікі «Права выбару» засьведчылі «адкрытае і празрыстае галасаваньне», хаця і на тых участках выбарчыя камісіі пры падліку галасоў не лічылі кожны бюлетэнь асобна.

Як мяркуе ўдзельніца кампаніі назіраньня Ірына Трацякова, у гэтай сытуацыі мог спрацаваць псыхалягічны момант. «Некаторыя назіральнікі чамусьці думаюць, што калі пры падліку іх упершыню дапусьцілі да стала і яны пабачылі птушачку ў бюлетэні, то гэта і ёсьць адкрыта і галосна», – сказала Трацякова.

Патрэбны дапаможнік для назіральнікаў

Падчас дыскусіі Павал Левінаў выказаў шмат прапановаў аб паляпшэньні назіраньня за выбарамі. Сярод іншага, заахвоціў больш эфэктыўна карыстацца досьведам назіральнікаў у канфліктных сытуацыях. Праваабаронца лічыць, што патрэбны дапаможнік, у якім такія сытуацыі былі б змадэляваныя, і назіральнік разумеў бы, як сябе паводзіць.

Эмацыйным быў выступ Алены Янушкоўскай. Яна ня першы раз удзельнічае ў назіраньні, але нават у яе сёлетняя кампанія выклікала шок. Актывістку вельмі абурае той факт, што пададзеныя назіральнікамі скаргі з зафіксаванымі парушэньнямі ігнаруюцца ўладамі, ня маюць аніякай законнай сілы і не ўплываюць на ход выбараў.

Падсумоўваючы, Вольга Быкоўская паабяцала, што пададзеныя ўдзельнікамі сустрэчы прапановы будуць прааналізаваныя і па магчымасьці скарыстаныя ў наступных выбарчых кампаніях.

С. Горкі
"Віцебская вясна"

Чытайце сайт Віцебскага раёна:
http://vicebskreg.by

СВЯТА

КАЛЯДНАЕ ВІНШАВАННЕ АД ВІЦЕБСКАГА БІСКУПА

Віншаванне біскупа Віцебскай дыяцэзіі каталіцкага касцёла Алега Буткевіча са святам Нараджэннем Хрыста.

Дарагія браты і сёстры ў Хрысце, паважаныя суайчыннікі!

І вось мы зноў з радасцю сустракаем Свята Божага Нараджэння. Падзею, што сталася ў невялічкай паўднёва-ўсходняй краіне, у непрыкметным мястэчку, і ўжо тым больш у зусім не ўтульных умовах. Такім чынам спраўдзілася стародаўняе прароцтва: "І ты, Бэтлеем, зямля Юды, нічым не меншы сярод гарадоў Юды, бо з цябе выйдзе Правадыр, Які будзе пасвіць народ Мой, Ізраэля" (Мц 2,6). Словы, якія цытуе Евангелле паводле Св. Мацвея, паказваюць, што Бог нікога не выключае са свайго збаўчага плану і Яму любы кожны, нават найменшы закутак на нашай планеце.

Да такіх куткоў належыць і наша Краіна. Да тых месцаў, дзе Божае Слова прагне стацца целам, належыць кожнае нашае сэрца, кожны наш дом. Няхай яны будуць адкрытыя на Божую праўду і няхай у кожным вашым сэрцы заяснее Святло Хрыста — Нованароджанага Збаўцы!

І тое нястрашна, што гэтае сэрца не зусім яшчэ падрыхтаванае, што ў ім, можа, яшчэ зашмат непарадку, злосці, сумневу. Яно патрабуе Святла! Божага Святла, якое ачышчае, гоіць і залечвае раны, якое супакойвае і ўлівае радасць. Асветленае зззяннем Бэтлеемскай зоркі, людское сэрца пачынае разумець сваю годнасць, пачынае бачыць сэнс свайго існавання, становіцца здольным бараніць тое, што дадзена яму Богам. Таму гэтае святло так прыцягвала пастушкоў, якія вартавалі ўначы свой статак. Мудрацоў, якія шлі здалёк, каб ушанаваць Спрадвечную Мудрасць, а нават жывёл, што сталі сведкамі такой незвычайнай Падзеі.

Ці мы неабыякавыя да гэтага Святла? Адкрыем перад Ім свае сэрцы, каб Бог, "…Які ёсць, Які быў і Які прыходзіць, Усемагутны" (пар. Ап.1,8), не вымушаны стаў шукаць сабе іншае месца, каб яго берагчы і яму бласлявіць. Няхай Ён, пасяліўшыся ў нашых сэрцах, беражэ і ахоўвае нашу Краіну, дазваляючы нам жыць у ёй свабодна і шчасліва! Няхай дае нам мудрасць, каб мы цанілі тое, што маем, і былі адважнымі шукаць шляхі змяніць тое, што гэтых зменаў патрабуе!

Са Святам Божага Нараджэння!

Алег Буткевіч
Біскуп Віцебскі

ПАМЯЦЬ

ФЁДАРУ МАХНОВУ БУДЗЕ ПОМНІК

Помнік велікану Фёдару Махнову, якога лічаць самым высокім чалавекам у свеце, збіраюцца ўсталяваць у яго родных мясцінах - у вёсцы Малыя Лётцы Віцебскага раёна.

Аўтар будучага помніка - віцебскі скульптар Іван Казак, які вылепіў бронзавую скульптуру Фёдара Махнова ў скверы Маякоўскага ў Віцебску.

Паводле задумы скульптара, беларускі Гулівер намаляваны на фоне сваёй роднай вёскі Касьцюкі Віцебскага раёна і цыркавой арэны, якая прынесла яму сусветную славу. Скульптура мае прасвет, і жадаючыя могуць памерацца ростам з волатам - а ён у яго быў 285 см, і нават «абуць» яго чаравікі.

У Малых Лётцы, на тэрыторыі санаторыя «Чыгуначнік», праходзіць фэст «Волат Прыдзвіння», прысвечаны Фёдару Махнову. Арганізатары імкнуцца ўзнавіць дух часу, калі жыў і працаваў чалавек, які праславіўся сваім ростам і сілай, уладкоўваюць «паркі мініяцюр і волатаў».

- Была ідэя паставіць скульптуру на чыгуначнай станцыі Малыя Лётцы. Але, думаю, больш лагічна будзе, каб Фёдар Махноў сустракаў гасцей фестывалю свайго імя. Адпачываюць у санаторыі нямала, прычым не толькі з Беларусі. Ім цікава даведацца, якія дзіўныя людзі жылі на Віцебшчыне, - лічыць Іван Казак.

Скульптар сам знайшоў спонсара, гатовага выдзяліць грошы на адліўку скульптуры.

Фёдара Махнова на гастролях у Амерыцы называлі «чалавечым хмарачосам» - за рост 285 см. Даўжыня ступні ў яго была 51 см (гэта два чаравіка 41-га памеру). Важыў волат 182 кг і быў надзвычай моцны.

Адзін час працаваў у цырку, сустракаўся з прэзідэнтам ЗША Тэадорам Рузвельтам. Затым вярнуўся ў родны край. Месца, дзе ён пасяліўся са сваёй жонкай, настаўніцай Ефрасінняй Лебедзевай, мясцовыя жыхары назвалі «Веліканавым хутарам». Гэта былая вёска Гарбачы, недалёка ад Старога Сяла.

Памёр Фёдар ва ўзросце 34 гадоў, яго пахавалі на вясковых могілках.

У 1939 годзе прах быў эксгумаваны для навуковых даследаванняў, але труна і помнік засталіся. На абеліску можна прачытаць: «Фёдар Андрэевіч Махноў. Нарадзіўся 6 чэрвеня 1878 года. Памёр 28 жніўня 1912 года. Самы высокі чалавек у свеце. Ростам быў 3 аршына 9 вяршкоў».

ТУТ.БАЙ

СТАТЫСТЫКА

СБОРНИК ПОКАЖЕТ ВСЁ

Главное статистическое управление Витебской области приводит данные в сборнике «Социально-экономическое положение Витебской области. Январь-октябрь 2019г.» на основе текущей отчётности и они могут быть уточнены.

Численность населения Витебской области на сентябрь 2019 года составляет 1164,6 тыс. человек, и уменьшается каждый год на 0,8-0,7% (примерно около 10000 человек в год).

Численность занятых в экономике Витебской области 486,3 тыс.чел, и уменьшается каждый год на 0,8-0,9 % (4,5 тыс. чел)

Что касается Витебского района (данные на конец октября 2019 года):

Номинальная начисленна я среднемесячная заработн ая плата в октябре 2019 года составила 934 руб., что на 8,1% выше прошлогоднего показателя. Выше всего заработная плата была в Новополоцке – 1267,7 руб., меньше всего в Шарковщинском районе – 702 руб.

В Витебском районе был занято в экономике 18 293 человек. Безработными были зарегистрированы 89 человек.

Экспорт товаров из Витебского района в январе-сентябре 2019 года составил 16525,3 тыс.долл., импорт 16665,8 тыс.долл. Экспорт услуг Витебского района в период январь-сентябрь 2019 года составил 8230,2 тыс.долл., импорт услуг – 1552 тыс.долл.

Чистая прибыль организаций Витебской области за январь-сентябрь 2019 года составила 599976 тыс.руб. (за январь-сентябрь 2018 года 143312 тыс. руб.) и выросла в 4,2 раза. В Витебском районе прибыль за период январь-сентябрь 2019 года составила 14343 тыс.руб. (за январь-сентябрь 2018 года 9905 тыс.руб.) и выросла на 44,8%. Всего 4 организации Витебского района были убыточными, сумма чистого убытка составила 3304 тыс.руб. Просроченная дебиторская задолженность в Витебском районе на 1 октября 2019 года составила 18404 тыс. руб., что составляет 30,9% к общей сумме дебиторской задолженности. Просроченная кредиторская задолженность в Витебском районе на 1 октября 2019 года составляет 51648 тыс. руб., или 34,9% к общей сумме кредиторской задолженности. Просроченная задолженность по кредитам и займам на 1 октября 2019 года в Витебском районе составляет 11244 тыс. руб., или 4,7% к общей сумме задолженности по кредитам и займам (заметим, с начала текущего года увеличилась почти в 4 раза).

Розничный товарооборот в Витебском районе за январь-октябрь 2019 года составил 67,7 млн.руб.

В строительстве инвестиции в основной капитал за период январь-октябрь 2019 года составили 137,1 млн.руб., увеличившись на 73,1% к аналогичному периоду прошлого года, строительно-монтажных работ выполнено на 74,5 млн.руб., или в 2,85 раза больше аналогичного прошлогоднего отрезка, затрата на приобретение машин, оборудования и транспортных средств в строительстве в Витебском районе составили 42,4 млн.руб., или на 25,8% больше аналогичного периода 2018 года.

Введено 11237 кв.м. общей площади жилых домов, и них с господдержкой только 294 м.кв. (в том числе 11009 кв.м. в сельских населённых пунктах), или на 36,2% больше аналогичного показателя прошлого года.

Запасы готовой продукции на складах организаций Витебского района на 1 ноября 2019 года были на 4,9 млн. руб., что составляет 136,8% к среднемесячному объёму промышленного производства, уменьшившись с 250% на 1 ноября 2018 года.

В первоначально оприходованном весе в 2019 году в Витебском районе намолотили 100638 тонн зерна (без кукурузы), справочно — в 2018 году было намолочено 80440 тонн зерна, при средней урожайности 39,6 центнеров с гектара убранной площади (в 2018 году – 32,1ц/га). В январе-сентябре 2019 года в Витебском районе произведено: (выращено) скота и птицы (в живом весе) 55881 тонны, произведено молока 65201 тонн, средний удой молока от одной коровы составил 4961 кг, удельный вес реализованного молока в объёмах производства составил 92,8%.

А.Адамов

КРЫМІНАЛ

ЗАБІЛІ І СКРАЛІ ПАРСЮЧКОЎ

Гукі, якія выдавалі свінаматка і яе парасяты, прыцягнулі ў хлеў зламыснікаў - нешчаслівая гісторыя, якая адбылася напярэдадні Новага года.

У гаспадарцы 47-гадовага жыхара агрогарадка Мазалава Віцебскага раёна свіння прынесла прыплод, аднак прыбытак на падворку нядоўга цешыў руплівага гаспадара, бо ўсе тры парася загінулі пад нажамі прагных суседзяў.

32-гадовы і 37-гадовы вяскоўцы праводзілі час у гультайстве. Размясціўшыся недалёка ад падворка, у якім месяц таму нарадзіліся парасяты, яны адкаркавалі бутэльку недарагога добрага віна і пачалі павольна выпіваць. Падобна на тое, адсутнасць закускі абвастрыла слых маладых мужчын, так як іх увагу прыцягнулі гукі, якія выдавалі свінаматка і яе парасяты.

Карыстаючыся адсутнасцю гаспадароў, вяскоўцы вырашылі здабыць мясную закускі для моцнага алкаголя. Яны забраліся ў свінарнік і на вачах у дарослай свінні закалолі яе траіх месячных парсючкоў.

Пасля гэтага зламыснікі ўцяклі са здабычай. Аднак адсвяткаваць ўдалую справу свежанінай ім не ўдалося, бо праз некалькі гадзін да іх у дзверы пастукалі супрацоўнікі міліцыі.

У дачыненні да двух жыхароў Мазалава распачалі крымінальную справу аб крадзяжы, здейсненай групай асоб, паведамляе аддзяленне інфармацыі і грамадскіх сувязей УУС Віцебскага аблвыканкама.

ЗДАРЭННЕ

ПАТАНУЎ РЫБАК

У Дзвіне каля вёскі Барвін Перавоз Віцебскага раёна патануў мужчына 1960 года нараджэння - ён рыбачыў на тонкім лёдзе, паведамляе МНС.

Выратавальнікам паведамілі пра тое, што мужчына праваліўся пад лёд, каля васьмі гадзін вечара 4 снежня. Праз гадзіну яны дасталі на бераг цела рыбака.

Раней два рыбака не вярнуліся з зімовай лоўлі на небяспечным лёдзе на вадаёмах у Гарадоцкім і Расонскім раёнах.

А.Адамаў

УЛАДА

НЯМА КАМПЕТЭНЦЫІ

Віцебскі райвыканкам адказаў на зварот прадпрымальніка Максіма Жукава, які прасіў перайменаваць вуліцу Савецкую ў Вялікіх Лётцах і надаць ёй імя славутага батаніка Адамава. У адказе сьцвярджаецца, што райвыканкам некампэтэнтны ў гэтым пытаньні — трэба зьвяртацца да дэпутатаў...

Пад электроннай пэтыцыя й за перайменаваньне вуліцы Савецкай у Вялікіх Лётцах падпісаліся каля 300 чалавек. Адказ з райвыканкаму датуецца 22 лістапада.

Намесьнік старшыні Віцебскага райвыканкаму Сяргей Дзьмітрыеў спасылаецца на п.2 арт.20 Закону «Аб найменьнях геаграфічных аб'ектаў», паводле якога перайменаваньне вясковых вуліц уваходзіць у кампэтэнцыю мясцовых Саветаў дэпутатаў. Закон таксама замацоўвае права грамадзян уносіць прапановы аб перайменаваньні пасьля правядзеньня мясцовага сходу або мясцовага рэфэрэндуму (арт.15).

«Прапановы разглядаюцца мясцовымі Саветамі цягам трох месяцаў ад дня паступленьня», — дадаецца ў адказе.

Чыноўнік тлумачыць у сувязі з гэтым, што пісьмовы зварот можа застацца без разгляду па сутнасьці, бо ўтрымлівае пытаньні, якія не падлягаюць кампэтэнцыі арганізацыі.

«Для вырашэньня пытаньня аб перайменаваньні вуліцы Савецкай у вуліцу Уладзімера Адамава ў вёсцы Вялікія Лётцы Віцебскага раёну вам неабходна зьвярнуцца з адпаведнай прапановай у Лятчанскі сельскі Савет дэпутатаў», — піша ў адказе намесьнік старшыні Віцебскага райвыканкаму.

Дарэчы, Віцебскі райвыканкам месьціцца ў Віцебску на вуліцы Савецкай Арміі, 3.

Зьміцер Мірaш
«Віцебская вясна»

СПАДЧЫНА

СОХРАНИТЬ НАСЛЕДИЕ

Ряд проблемных вопросов, которые не решаются на протяжении длительного периода выявила прокуратура Витебской области в ходе проверки соблюдения законодательства об охране историко-культурного наследия.

В Витебской области насчитывается более 35 неиспользуемых объектов наследия, из которых свыше 30 (в том числе около 20 руинированных) находятся в неудовлетворительном состоянии. В определенной степени это связано с отсутствием достаточных финансовых средств.

Вместе с тем непринятие мер по сохранности историко-культурных ценностей со временем может привести к их полному разрушению и утрате. Кроме того, ввиду аварийности отдельных конструкций нахождение возле таких объектов небезопасно.

Проверка выявила ряд случаев, когда владельцы таких объектов не поддерживали их надлежащее санитарное и техническое состояние, что не требовало существенных материальных затрат — в Шумилинском, Миорском, Глубокском, Бешенковичском и других районах.

При этом было установлено, что отдельные владельцы и землепользователи, на землях которых находятся историко-культурные ценности, своевременно не подписали охранные обязательства, предусматривающие обязанности по обеспечению их сохранности — такие факты обнаружены в Витебске, а также Браславском и Шумилинском районах.

Кроме того не выполняются требования законодательства и охранных обязательств в части оформления соответствующих паспортов и установления охранных досок на объекты историко-культурного наследия (Витебск, Шумилинский, Полоцкий, Лепельский, Оршанский и иные районы).

Проблемным является вопрос о разработке проектной документации зон охраны историко-культурных ценностей. К слову, это не позволяет в случае необходимости установить ограничения при производстве строительных и иных работ. Такие документы отсутствуют на большинстве объектов.

В Витебске, Верхнедвинском, Оршанском и Чашникском районах не созданы общественные наблюдательные комиссии по охране историко-культурного наследия, т.е. не налажен общественный контроль.

Сложившаяся ситуация в сфере охраны историко-культурных ценностей — следствие не только объективных причин, но и результат упущений в деятельности местных исполнительных и распорядительных органов, в том числе недостаточной активности по привлечению финансовых средств и в поиске решений проблемных вопросов, отсутствия оперативности реагирования на нарушения законодательства.

Зачастую уполномоченные должностные лица при выявлении фактов невыполнения обязанностей по обеспечению сохранности исторических объектов ограничивались направлением виновным соответствующих писем и не контролировали ход исправления положения дел. В случае нарушения законодательства редко использовались полномочия по ведению административного процесса.

По итогам проверки прокуратура Витебской области внесла представление в Витебский облисполком. На основании 19 актов реагирования территориальных прокуратур 12 должностных лиц привлечены к дисциплинарной ответственности, проведены дополнительные мероприятия по наведению порядка в данной сфере, сообщает служба информации прокуратуры Витебской области.

АБ'ЯВА

Каб атрымліваць кожны нумар газеты "Дзвінскі Ўзгорак" паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэлефануйце.

Калі парушаны вашы правы спажыўца, працаўніка, то даем эфектыўныя парады па абароне права і пошуку бясплатных юрыстаў. Звяртайцеся на адрас газеты "Дзвінскі Ўзгорак".

Наша газета стала размяшчацца на партале http://kamunikat.org, дзе зацікаўленыя грамадзяне могуць яе спампаваць яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

ПАЛІТАЛОГІЯ

ЧАС СЦЯЛІЦЬ САЛОМКУ?

Пагоня за светам, што імкліва змяняецца, патрабуе пастаяннай карэкціроўкі заканадаўства, у тым ліку і Асноўнага закона краіны — Канстытуцыі. Чаго варта чакаць беларусам?

Кожная краіна, нават тая, што прэтэндуе на ролю аднаго з полюсаў у сучасным свеце, — усяго толькі трэска ў бурных водах гісторыі. Адрозніваюцца краіны паміж сабой толькі ступенню разумення элітамі напрамку мэйнстрыму (англ. mainstream — «асноўная плынь»).

У краінах-лідарах эліты не спрабуюць веславаць супраць плыні, чаго не скажаш пра краіны-ізгоі. Кожная з іх, нібы няшчасныя сем'і ў рамане Льва Талстога «Ганна Карэніна», «нешчаслівая па-свойму» з-за таго, што спрабуе супрацьстаяць мэйнстрыму.

У 1975 годзе ў Беларусі колькасць гарадскога насельніцтва перавысіла колькасць сельскага — і тым самым завяршыўся фармальны пераход ад аграрнай эканомікі да індустрыяльнай. Наступны пераход ад эканомікі індустрыяльнай да постіндустрыяльнай у рэспубліцы-партызанцы быў завершаны ў 2008 годзе. Крытэрам гэтага пераходу з'яўляецца перавышэнне колькасці занятых у сферы паслуг над тымі, хто заняты ў сферы вытворчасці і прамысловасці.

Чарговы пераход кіраўнічы і інтэлектуальны сегменты беларускай эліты прымудрыліся не заўважыць. Як першы, так і другі ў сваім разуменні макрапрацэсаў працягвае «ісці ад жыцця». І варта прызнаць, што за чвэрць стагоддзя яны здолелі аддаліцца ад гэтага жыцця на салідную адлегласць.

У якасці ілюстрацыі прывяду фрагмент з артыкула старшыні прэзідыума Нацыянальнай акадэміі навук, доктара эканамічных навук, прафесара, акадэміка Уладзіміра Гусакова «Беларускі шлях», апублікаванага ў «СБ. Беларусь сегодня» 17 кастрычніка 2019 года: «Менавіта буйнатаварны сектар у цяперашні час утрымлівае ў краіне эканоміку. Усё астатняе мае дапаможнае значэнне. Уключаючы не толькі малы і сярэдні бізнес у рэальным сектары, але і ў сферы паслуг» (вылучана. — Рэд.).

Галоўны акадэмік краіны, а па сумяшчальніцтве і галоўны эканаміст — чалавек заняты. Рэгулярна праглядаць афіцыйную статыстыку часу ў яго няма. Але прафесійнаму пенсіянеру, аўтару «Азбукі паліталогіі» нішто не перашкаджае звярнуцца да апошняга нумару «Статыстычнага штогодніка».

На 207-й старонцы размешчана табліца «Структура вытворчасці валавога ўнутранага прадукту», згодна з якой уклад у ВУП сферы вытворчасці склаў у 2018 годзе 37,9%, сферы паслуг — 47,7% і чыстых падаткаў на прадукты — 14,4%.

Безумоўна, уклад вытворчасці ў ВУП усё яшчэ істотны. Але чаму робіцца высновы, што беларуская вытворчасць сваёй долі ў ВУП абавязаная выключна буйнатаварнаму сектару? Перагортваем старонку штогодніка: будаўніцтва — 5,4%; сельская, лясная і рыбная гаспадарка — 6,4% плюс іншыя дробязі. На долю ж апрацоўчай прамысловасці ў 2018 годзе прыйшлося толькі 21,5%!..

Без карэкціроўкі не абысціся

Між іншым, артыкул акадэміка ў самай саліднай газеце краіны пачынаецца са сказу: «Свет імкліва змяняецца». З гэтым не паспрачаешся, пытанне толькі ў тым, якія змены заўважаюць насельнікі верхніх паверхаў уладнай «вертыкалі» — гэтага сучаснага аналагу «вежы са слановай косці»?

У Беларусі сланы не водзяцца, таму не варта здзіўляцца дэфіцыту слановай косці ў краіне. Але ў Беларусі не робіцца і легкавыя электрамабілі, што не перашкаджае асобным шчаслівым атрымліваць іх у якасці падарункаў — прычым непасрэдна з рук вытворцы.

Пагоня за светам, што імкліва змяняецца, патрабуе пастаяннай карэкціроўкі заканадаўства, у тым ліку і Асноўнага закона краіны — Канстытуцыі. 5 снежня, звяртаючыся да дэпутатаў парламента, адзіны палітык (АП) чарговым разам нагадаў пра гэта: «Парламентарыям сёмага склікання трэба будзе падключыцца да працы над праектамі, якія знаходзяцца ў плоскасці глабальных палітычных рашэнняў. У нас ужо назапасіўся шэраг пытанняў, якія трэба разам вырашаць на ўзроўні Асноўнага закона. Таму, відаць, нам з вамі, новым складам парламента, трэба будзе арганізаваць і далучыцца да працы па ўдасканаленні нашай Канстытуцыі».

У тым, што праца будзе праведзеная якасна, сумнявацца не даводзіцца. У Беларусі сфарміраваны па-сапраўднаму працаздольны прадстаўнічы і заканадаўчы орган. Тут я зноў спасылаюся на аўтарытэт АП. У сваю чаргу, новаабраная палата абавязаная сваёй будучай працаздольнасці «выбарам, якія прайшлі ў адкрытай канкурэнтнай барацьбе», што было пацверджана ростам колькасці прэтэндэнтаў на адзін дэпутацкі мандат у параўнанні з мінулай выбарчай кампаніяй.

Пра карысць «жалезнай заслоны»

Здагадак наконт канкрэтных зменаў Канстытуцыі хапае, аднак выказваюцца яны, як правіла, недзяржаўнымі аналітыкамі і журналістамі. Кошт такіх здагадак, што выходзяць ад тых, хто жыве на замежныя гранты, невялікі. На жаль, калегі грантасмокаў, чый хлеб з маслам аплачваюць беларускія падаткаплацельшчыкі праз бюджэт, сваімі думкамі па гэтым пытанні суайчыннікам не дакучаюць.

Нешматслоўны і сам ініцыятар чарговага перагляду Асноўнага закона. Тым не менш, як ні заканапачвай шчыліны, а вада шлях знойдзе. 5 снежня на сустрэчы з парламентарыямі АП сказаў літаральна наступнае: «Маё прынцыповае патрабаванне: мэтай меркаваных змяненняў павінна быць удасканаленне сістэмы кіравання».

На першы погляд, нічога нечаканага ў такім прыярытэце няма. Без развагаў пра неабходнасць «істотна падняць якасны ўзровень кіраўнічага корпуса краіны» за апошнія гады не абыходзілася ні адно пасланне. Беларускай эканоміцы патрэбныя энергічныя і прафесійныя кіраўнікі. З гэтым ніхто і не спрачаецца. Вось толькі дзе іх узяць?

…У гэтым сутнасць праблемы. У несучаснай дзяржаве з яе несучаснымі, часта выключна імітацыйнымі інстытутамі, сучасных кіраўнікоў не выгадаваць. Асобныя выключэнні толькі пацвярджаюць правіла.

Але як справядліва заўважыў галоўны акадэмік-эканаміст краіны: «Свет імкліва змяняецца». Таму ўсе знешнія выклікі, з якімі сёння сутыкаецца Беларусь, — гэта сучасныя выклікі! Неабходнасць змагацца за рынкі збыту — толькі адзін з прыкладаў, спароджаных сучаснасцю.

Савецкі Саюз спрабаваў адгарадзіцца ад знешніх выклікаў з дапамогай «жалезнай заслоны» і «глушылак». У нейкай ступені яму гэта ўдавалася, што дазваляла вырабляць не толькі больш за ўсіх у свеце чыгуну і сталі на сярэднестатыстычную душу, але і электронна-вылічальныя машыны ўласнай распрацоўкі на ўласнай элементнай базе. Але як толькі «заслона» звалілася — ад высокатэхналагічных галін засталіся толькі рожкі ды ножкі.

Прэцэдэнты маюцца

Несучасная эканоміка не здольная вырабляць сучасную канкурэнтаздольную прадукцыю. Але эканоміка — гэта толькі частка айсберга, створанага прадстаўнікамі віду Homo sapiens. Тым, хто хоча пераўзысці передавыя краіны ў распрацоўцы і вытворчасці найноўшых электронных гаджэтаў, пачынаць варта з рэформы выбарчай сістэмы і суда. Гэта азбука.

Заклікамі адкручваць галовы і выварочваць рукі тым, хто перашкаджае адладжанай працы чальцоў участковых выбарчых камісій, сістэму кіравання да сучаснага ўзроўню не падцягнуць, а вось апусціць яе ў Сярэднявечча можна, што на практыцы і адбываецца.

Па традыцыі, якая склалася ў дзяржаве для народа, усе значныя рашэнні распрацоўваюцца ў таямніцы ад народа ў рэжыме спецаперацый. Карэкціроўка Асноўнага закона не стала выключэннем. Аднак складана сабе ўявіць, якім чынам з дапамогай перапісвання артыкулаў Канстытуцыі можна ўдасканаліць сістэму кіравання ў краіне.

Канстытуцыя ўзору 1996 года засяродзіла ўсю паўнату ўлады ў адных руках, але нават у часы Полацкага княства такая канцэнтрацыя ўлады да дабра не даводзіла. Таму не варта здзіўляцца таму, што эканамічны рост у краіне дыхае на ладан.

Нерэальна паверыць у атракцыён «Нечуваная шчодрасць» — у гатоўнасць АП падзяліцца часткай сваіх паўнамоцтваў, калі толькі ён не прыняў папярэдне несумяшчальную з жыццём дозу алкаголю. Застаецца выказаць здагадку, што гаворка ідзе пра механізм перадачы ўлады...

Сяргей Нікалюк
"Новы Час"

УВАГА: РАСІЯ

ТРЫМАЙСЯ ДАЛЕЙ АД РАСІІ!

Тыя беларускія кампаніі, якія нешта ствараюць, не хацелі бы працаваць з Расіяй. Прынамсі, яе, здавалася б, агромністы рынак — для іх не прыярытэт. Пра гэта сведчаць дадзеныя digital-агенцтва Artox Media Digital Group.

У рамках конкурсу «Народная марка» згаданае агенцтва правяло апытанне, пра якія рынкі мараць беларускія кампаніі — у асноўным з лёгкай прамысловасці. Высветлілася, што самыя папулярныя сярод беларусаў брэнды — пераможцы конкурсу «Народная марка-2020», — не вельмі разлічваюць на ўсходнюю суседку.

Па выніках апытанкі высветлілася, што традыцыйную большасць у жаданнях гандляваць набіраюць краіны Еўрасаюза — 37,5% усіх апытаных. Яшчэ 22,5% кампаніяў у перспектыве разглядаюць супрацоўніцтва з Азіяй у самым шырокім сэнсе гэтага слова — ад Казахстану да Японіі і Кітаю.

Прадстаўнікі 12,5% брэндаў пажадалі размяшчаць свае тавары на паліцах крам Паўночнай Амерыкі. Афрыка і краіны Лацінскай Амерыкі прыцягваюць стратэгічныя погляды толькі трох пераможцаў «Народнай маркі-2020».

Вельмі цікавая гэтая статыстыка па галінах прамысловасці. Канешне, самы вялікі блок брэндаў харчовай прамысловасці марыць пра скарэнне ўсяго свету. І на гэта маюцца падставы, бо есці людзі не перастануць ніколі. Таму сярод класічных напрамкаў — Германія, Польшча, Казахстан і Кітай — аказаліся і адносна экзатычныя краіны: Японія, Манголія і Аўстралія.

Кампаніі, што вырабляюць прадметы інтэр'еру, мараць заваяваць рынкі Канады, Нарвегіі, Англіі і Іспаніі. Вытворцаў адзення прыцягвае Італія і Чэхія.

Тры кампаніі-брэнда бытавой хіміі ў якасці рынку прывабліваюць Расія і Кітай. А вось рэкламны бізнес з задавальненнем папрацаваў бы ў краінах-суседках: Украіне і Расіі.

Усяго у апытанцы прыняло ўдзел 40 кампаній. Няшсат, але выснова даволі відавочная. Усе, хто стварае прадукцыю, амаль не разглядаюць Расію ў якасці гандлёвага партнёра. А вось тыя, чыя праца заключаецца ў прасоўванні тавараў і паслуг, і прымусу легкаверных грамадзянаў да набыцця непатрэбных ім рэчаў (рэкламшчыкі) лічаць, што даволі ўпэўнена адчувалі бы сябе на прасторах нашай усходняй суседкі.

Чаму расійскі — здавалася б, родны і велізарны — рынак не прываблівае, а адштурхоўвае беларусаў-вытворцаў прадукцыі? Часткова на гэта некалькі дзён таму даў адказ генеральны пракурор Беларусі Аляксандр Канюк. Па яго дадзеных, на 1 кастрычніка гэтага года запазычанасць расійскіх прадпрыемстваў перад беларускімі суб'ектамі гаспадарання складала каля 2,1 мільярда (!!!) долараў!

Генпракуратура займаецца пытаннямі пратэрмінаванай дэбіторскай запазычанасці ўжо пяць гадоў. За гэты час было ўзбуджана больш за 100 крымінальных спраў, удалося вярнуць больш за 100 мільёнаў долараў. Цяпер заяўлена больш за 400 пазоваў на суму больш за 130 мільёнаў долараў.

Зразумела, вытворцы хочуць атрымаць грошы за сваю прадукцыю. А вось гэтага «партнёры» ў Расіі якраз і не гарантуюць.

Таццяна Лісічэнка
"Новы Час"

ОТКРОВЕНИЯ МЕДВЕДЕВА

РОССИЯ БЕРЕТ БЕЛАРУСЬ ЗА ГОРЛО ЕДИНОЙ ВАЛЮТОЙ

Сенсационное заявление по поводу «углубленной интеграции» сделал вечером 23 декабря российский премьер Дмитрий Медведев. Как можно понять из его слов, остается не согласованной последняя, 31-я дорожная карта дальнейшей интеграции. И она — внимание! — предусматривает создание наднациональных органов, единую валюту и единый эмиссионный центр.

Медведев, таким образом, трактует остающиеся расхождения между союзниками иначе, чем это сделал министр экономического развития России Максим Орешкин по итогам переговоров Александра Лукашенко и Владимира Путина в Санкт-Петербурге 20 декабря. Орешкин тогда заявил, что «три группы вопросов, которые осталось решить, чтобы финализировать все дорожные карты», — это «договоренности в нефтяной, газовой и налоговой сфере».

Надо сказать, что и те три группы вопросов — каша, которую дай бог расхлебать. Если же ориентироваться на свежее заявление российского премьера, то все еще сложнее и — скажем откровенно — печальнее для Беларуси.

Москва жестко напоминает о невыполненном договоре

Напомню, что в последние месяцы высокие белорусские чиновники в ответ на тревоги общественности успокаивающе заявляли: переговоры в рамках «углубления интеграции» переведены в сугубо экономическую плоскость и потому, мол, суверенитету Беларуси ничто не угрожает.

При этом министр иностранных Беларуси Владимир Макей в интервью российскому агентству РБК 1 октября признался, что первоначально предложения Москвы «предусматривали включение каких-то положений, которые были абсолютно неприемлемы, в частности, для белорусской стороны». Речь шла, пояснил он, о создании «каких-то наднациональных структур, что не соответствует опять-таки положениям союзного договора».

Здесь, к слову, министр неточен. Союзный договор 1999 года как раз-таки предусматривает единые парламент, Совмин, суд, Счетную палату, эмиссионный центр. Просто в начале 2000-х Минску удалось замести эти неудобные пункты под ковер. Но, как оказалось, не навсегда.

Год назад «ультиматумом Медведева» Москва как раз и начала принуждение к «углубленной интеграции», апеллируя к подписанному Лукашенко договору 1999 года. Мол, хотите равных условий хозяйствования — давайте выполнять все в комплексе. А то вы горазды только изюм выковыривать из булки союзных договоренностей.

На пресс-конференции 19 декабря в Москве Путин, говоря о перспективах экономической поддержки Беларуси, жестко напомнил, что тот договор на 90% не выполнен. И также подчеркнул, что для продолжения этой поддержки нужно не только унифицировать налоговое и прочее законодательство, но и создать «общие наднациональные органы, контрольные и эмиссионные».

Троянский рубль для Минска

При этом ежу понятно, что под маркой единой валюты де-факто речь идет о введении в Беларуси российского рубля. Отказываться от него и придумывать ради белорусов новую союзную валюту (какое-нибудь «азиевро») Москва, понятно, не разгонится: еще чего!

При разнице экономик примерно в 30 раз поглотить «младшую сестру» с помощью единой валюты, эмиссию которой опять же наверняка будет контролировать Кремль, окажется задачкой на раз-два. Так что Беларуси предлагают троянский рубль.

Прекрасно понимая, чем это пахнет, Лукашенко не раз с эмоциональной образностью заявлял, что в Москву за зарплатой ездить не собирается. И недаром он так ожесточенно топил единую валюту в начале 2000-х. Даже апеллировал, презрев политический антагонизм, к авторитету опального экс-главы Национального банка Станислава Богданкевича.

На фоне свежего заявления Медведева может показаться странным оптимизм первого вице-премьера Беларуси Дмитрия Крутого на торжественном приеме в российском посольстве в Минске 23 декабря.

«На сегодняшний день у нас, большому счету, за исключением нескольких вопросов, которые уточнятся в ближайшие два-три дня, интеграционный пакет будет согласован. Мы подберем время, чтобы наши лидеры в торжественной обстановке его подписали или парафировали. Это придаст беспрецедентный новый импульс нашим отношениям», — цитирует ТАСС Крутого, возглавляющего с белорусской стороны рабочую группу по интеграции.

…Впрочем, заявление Медведева допускает и такую трактовку: пока стороны подпишут 30 уже согласованных карт. «Работа проделана, [дорожные] карты согласованы, и в принципе, если серьезно смотреть на интеграцию, мы можем перейти к ее форсированному продвижению, а именно исполнить то, что в этих картах значится — с первой по тридцатую, принять унифицированное законодательство, чтобы это были настоящие законы», — сказал (цитата по ТАСС) российский премьер 23 декабря в подмосковных Горках.

Нет худа без добра?

При этом Медведев подчеркнул, что все формы дополнительной поддержки Беларуси «возможны только в случае, если дорожные карты будут исполнены и воплотятся в законы».

И вот это для белорусского руководства самый неприятный момент. Попытки выторговать уступки авансом провалились. Москва не дает новых кредитов (даже тех, что уже были обещаны). Судя по всему, поставлен крест на схеме ежегодной перетаможки 6 млн тонн российской нефти, что приносило в белорусский бюджет сотни миллионов долларов. Также сотнями миллионов, а то и миллиардами долларов в год измеряются потери Беларуси от удорожания нефти в результате российского налогового маневра.

А компенсацию за него Москва готова дать только после принятия единого налогового кодекса. Который, как говорят наши специалисты, может оказаться крайне невыгодным Беларуси. Так что неизвестно еще, стоит ли овчинка выделки даже в сугубо экономическом смысле.

К тому же чистой экономики при слишком тесных отношениях с большой соседкой, у которой имперские замашки, в принципе быть не может. Это всегда пахнет политикой, угрозой постепенной инкорпорации.

Даже без последней, 31-й карты интеграционный пакет, эта большая сделка с двойным дном, несет угрозы как минимум экономическому суверенитету Беларуси. Москва же, судя по настрою, намерена дожимать и с 31-й картой, которая, если Медведев все сказал точно, уже совсем четко рисует путь к мягкому поглощению. Если не сейчас (теперь надо хоть что-то подписать, дабы сохранить лицо), так чуть позже.

Расчет Кремля строится на том, что белорусское руководство боится потерять субсидии и потому волей-неволей втянется в процесс «углубления интеграции». При этом нетрудно предвидеть, что Лукашенко будет сопротивляться, уходить от дискомфортных пунктов.

…В принципе, нет худа без добра. Новую суровую реальность, наступающую с подачи Москвы, можно использовать во благо — для реформ и диверсификации. Однако политической воли на такой подвиг у Лукашенко пока не видно.

Александр Класковский
naviny.by

ЗАМОВА?

СУДДЗЯ ГАННА ІГНАЦЕНКА І ДВА ШТРАФЫ ДЛЯ «БЕЛСАТА»

Суд Віцебскага раёна аштрафаваў журналістаў-фрылансераў Алену Шабуню і Змітра Лупача амаль на 2 тысячы рублёў паводле артыкула 22.9 КаАП.

Суддзя Ганна Ігнаценка 12 снежня прызнала журналістаў вінаватымі ў парушэнні заканадаўства аб СМІ — за супрацу з замежным медыя без акрэдытацыі ў беларускім міністэрстве замежных спраў.

Паводле рашэння суда, Зміцер Лупач мусіць сплаціць у дзяржказну штраф у памеры 42 базавых велічынь, Алена Шабуня — 32 базавыя велічыні.

Справа пра выбары і дарогу для вяскоўцаў

16 лістапада на тэлеканале «Белсат» быў паказаны відэасюжэт пра жыхароў вёскі Шэвіна, якія адмовіліся ісці на мінулыя парламенцкія выбары з-за даўняй і нявырашанай праблемы. Пратэст вяскоўцаў быў звязаны з тым, што ніводзін дэпутат не дапамог сталым ужо людзям дамагчыся маленькай саступкі — дазволу на праход па тэрыторыі санаторыя «Лётцы». Раней яны хадзілі па дарозе ўздоўж плота ў суседнія Малыя Лётцы, дзе ёсць крама, аптэка, пошта і чыгуначная станцыя. Цяпер праход закрылі, і вяскоўцам даводзіцца дабірацца па дарозе, якая на тры кіламетры даўжэй.

Увага журналістаў была вельмі дарэчы, сказала на судзе старэйшына вёскі Антаніна Зайцава:

— Мы куды толькі не звярталіся — і ў віцебскія газеты, і на АНТ, і ў праграму «Времечко». Карэспандэнты прыязджалі, здымалі, запісвалі, але ніводзін сюжэт пра наша гора так і не выйшаў. Адзінае выключэнне — «Белсат», і то над людзьмі, якія хацелі нам дапамагчы, зладзілі судзілішча!

Алена Шабуня: «Суддзя паводзіла сябе скрайне зняважліва»

Працэс над журналістамі вяла суддзя Ганна Ігнаценка. На думку Алены Шабуні, паводзіны суддзі былі абуральныя:

— Суддзя не задаволіла ніводнага хадайніцтва, у тым ліку на ўдзел у працэсе сябра ГА «БАЖ», праваабаронцы Паўла Левінава. Яна не давала гаварыць, перабівала, рабіла недарэчныя заўвагі, пагражала. А калі я папрасіла зрабіць перапынак і пайшла да старшыні суда, каб падаць на яе скаргу, суддзя ўжо была там і пра нешта раілася. Верагодна, і рашэнне пра тое, як нас пакараць, яна не прымала самастойна.

Журналістка пяць разоў заяўляла адвод суду, і штораз суддзя канстатавала, што для гэтага няма падстаў.

Паводзіны суддзі Ганны Ігнаценка абурылі і журналістаў, якія прыйшлі асвятляць працэс. А Паўла Левінава яна ўрэшце выдаліла з залы суда, бо ён неадназначна звярнуў увагу на памылкі падчас разгляду адміністрацыйнай справы.

Зміцер Лупач: «Хоць суд і знаходзіцца на вуліцы Праўды, але праўды ў ім няма»

Алену Шабуню паводле арт. 22.9 КаАП сёлета судзілі другі раз, а для Змітра Лупача працэс у Віцебску стаў ужо чацвёртым. І самым працяглым, кажа журналіст:

— Самы кароткі суд у мяне працягваўся 23 хвіліны, а гэты ажно чатыры гадзіны. Суддзя блыталася ва ўласных словах, зацягнула знаёмства з пісьмовымі дакументамі, і адзінае, што было добра — гэта поўны прагляд праграмы «Аб'ектыў», дзе быў наш сюжэт. Паўгадзіны ўсе глядзелі навіны, прычым было відаць, што гэта цікава і самой суддзі. Але канчатковы вынік быў прадказальны: два штрафы. Мне больш, як «рэцыдывісту», Алене на 10 базавых меншы.

Зміцер Лупач адзначае і яшчэ адну асаблівасць. Пэўна, таму, што сюжэт тычыўся выбараў, адміністрацыйную справу супраць журналістаў распачалі і скончылі ў рэкордна кароткі тэрмін. Сюжэт выйшаў 16 лістапада, а ўжо назаўтра міліцыянты пачалі шукаць сведак. Не прайшло і месяца, як было абвешчана судовае рашэнне.

Павел Левінаў: «Пастанову будзем абскарджваць»

На думку праваабаронцы Паўла Левінава, якога выдалілі з пасяджэння, суддзя прадэманстравала не толькі прававу непісьменнасць, але і слабае веданне працэсуальнага заканадаўства, таму зрабіла шмат памылак падчас пасяджэння.

Што да вынікаў, то Павел Левінаў гатовы дапамагчы ў абскарджванні пастановы:

— Алена Шабуня і Зміцер Лупач рэалізоўвалі свае правы на свабоду выказвання ўласнага меркавання, і за рэалізацыю гэтага права іх караюць. Пра якую прававую дзяржаву тады можна казаць? Скарга будзе пададзена ў Віцебскі абласны суд, а калі гэты орган не верне сітуацыю ў прававое поле, то журналісты будуць вымушаныя звярнуцца ў вышэйшыя інстанцыі, аж да Камітэта ААН па правах чалавека.

baj.by

Заснавальнік і рэдактар: Смолікаў Канстанцін Эдуардавіч

Адрас рэдакцыі: г. Віцебск, вул. 1-я Сененская д.5, Тэл. +375-29-218-98-38, e-mail: kas_vit@tut.by
Газета выдаецца з лютага 2014 г.

Падпісана да друку 29.12.2019 у 16.40
Наклад: 290 асобнікаў.
Выдаецца адзін-два разы на месяц на беларускай і расійскай мовах.

Рэдакцыя можа друкаваць артыкулы дзеля палемікі, не падзяляючы пазіцыі аўтараў.
Друкуецца пры падтрымцы аднадумцаў.
Распаўсюджваецца бясплатна дабраахвотнікамі.